

REGERINGEN

Alle skal have et hjem

- En ny vej ud af hjemløshed

25. OKTOBER 2021

Ingen mennesker i Danmark skal bo på gaden. I et velfærdssamfund som vores fortjener alle at have sit eget hjem, hvor man føler sig tryk. Men sådan er det desværre ikke for alle.

Gennem de seneste 10 år er antallet af hjemløse steget, og ved seneste tælling i 2019 levede knap 6.500 mennesker i hjemløshed. Det er alt for mange, og det bør og kan vi som velfærdssamfund gøre bedre.

Regeringens mål er klart: Vi vil bringe antallet af hjemløse markant ned. Og vi vil helt afskaffe langvarig hjemløshed i Danmark.

Herbergerne er det akutte sikkerhedsnet, når nogle af samfundets mest udsatte mennesker står uden tag over hovedet og har brug for hjælp. De tilbyder tryghed og hjælp til nogle af de allermest udsatte mennesker i vores samfund.

Men det har aldrig været tanken, at nogen skal leve halve og hele år af deres liv på et herberg. Alligevel opholder mange hjemløse sig i dag i alt for lang tid i midlertidige tilbud så som herberger i stedet for, at de får tilbudt en permanent bolig og støtte til at etablere et rigtigt hjem.

Tiden er derfor inde til mere grundlæggende forandringer.

Vi ved, hvad der virker: Housing First – Et hjem først. Nu skal vi også gøre det

Regeringen tog med udspillet *Tættere på II - Byer med plads til alle* et første afgørende skridt mod afskaffelsen af langvarig hjemløshed ved at afsætte penge til 2900 ekstra billige boliger til de særligt udsatte og hjemløse.

Nu tager vi de næste vigtige skridt, så vi kan komme helt i mål.

For en billig bolig gør det ikke alene. Derfor handler Housing First om, at den hjemløse får tilbudt egen bolig kombineret med en individuelt tilpasset bostøtte. Dermed bliver boligen også et sted, hvor man føler sig hjemme.

Når både bolig og bostøtte er en del af indsatsen, kan vi lykkes med at hjælpe mennesker ud af hjemløshed: Erfaringer viser, at i mere end otte ud af 10 tilfælde er den hjemløse stadig i egen bolig efter et år.

Med udspillet her vil regeringen udbrede Housing First-metoden og sikre, at bolig- og socialpolitik i langt højere grad end tidligere reelt tænkes sammen, så flere hjemløse kommer i egen bolig med den nødvendige støtte, og færre har behov for ophold på herberger.

Venlig hilsen

Astrid Krag

Sådan vil vi skabe en ny vej ud af hjemløshed

Regeringen foreslår:

- Alle skal have et hjem – flere billige boliger til udsatte og hjemløse
- Vi skal investere i mennesker – systemet må ikke fastholde mennesker i hjemløshed
- En ny vej ud af hjemløshed – udbredelse af Housing First

Alle skal have et hjem – flere billige boliger til borgere i hjemløshed.

En grundlæggende forudsætning for at kunne få et sted at bo er, at man kan betale huslejen. Antallet af meget billige almene boliger har over en årrække været faldende, hvorfor det bliver stadig sværere at finde en betalelig bolig for de grupper i vores samfund, der har en lav betalingsevne.

Regeringen fremlagde den 12. oktober udspillet *Tættere på II - Byer med plads til alle*. Udspillet er en ambitiøs plan for at tilvejebringe langt flere billige boliger. Det er regeringens ambition at tilvejebringe 2.900 ekstra billige boliger. Der er både tale om nybyggede almene boliger med fuld kommunal anvisningsret og eksisterende almene boliger, hvor huslejen sættes ned.

Flere billige boliger er en afgørende forudsætning, hvis den langvarige hjemløshed skal afskaffes. Det kræver, at alle parter bidrager, så der både bygges nyt, og den eksisterende boligmasse udnyttes bedre via øget brug af anvisningsretten.

Regeringen foreslår:

- Der afsættes 100 mio. kr. til midlertidigt at kunne nedsætte huslejen i op til 1.200 eksisterende almene boliger til 3.500 kr./md. Tilskuddet løber over en årrække og prioriteres til kommuner med det største behov og med betingelse om fuld kommunal anvisningsret. Boligerne målrettes borgere i hjemløshed og andre udsatte borgere.
- Der afsættes 680 mio. kr. frem mod 2026 til et engangstilskud, som permanent nedsætter huslejen til 3.500 kr./md. for op til 1.700 nye almene boliger. Tilskuddet prioriteres til kommuner med det største behov og med betingelse om fuld kommunal anvisningsret til boligerne.
- Regeringen ønsker at indgå en aftale med kommunerne om en bedre udnyttelse af den kommunale anvisningsret til de 500.000 almene familieboliger, der allerede findes, hvoraf de knap 40.000 har en husleje på mindre end 3.500 kr./md.
- At kommunernes mulighed for at tilbyde huslejetilskud i udslusningsboliger bliver mere fleksible, herunder ved udvidelse af målgruppen, længere tidshorizont og at det kan omfatte flere boligtyper.

Vi skal investere i mennesker – systemet må ikke fastholde mennesker i hjemløshed

Vi har i dag et system, som fastholder mennesker i langvarige ophold på de midlertidige herberger i stedet for reelle Housing First-indsatser, hvor en fast bolig og sociale indsatser går hånd i hånd.

Regeringen vil derfor gennemføre en ændring af de økonomiske strukturer, så det bedre kan betale sig at investere i mennesker. Incitamenterne skal vendes om, og vi skal honorere og understøtte de kloge langsigtede løsninger for den enkelte udsatte. Det skal bidrage til, at de mest udsatte grupper i fremtiden vil få et ordentligt sted at bo og en tryk ramme til at komme videre i livet i stedet for at strande i midlertidige tilbud.

Endelig vil regeringen sørge for en øget brug af individuelle handleplaner for hjemløse på herberger. Handleplaner skal øge borgerens retssikkerhed og indgå som et aktivt redskab til at sikre en målrettet, koordineret og sammenhængende indsats for borgere i hjemløshed på herberger.

Regeringen foreslår:

- Omlægning af refusionsordningen, så den statslige refusion efter et kort ophold på et herberg overgår til støtte til borgeren frem for at dække udgifter for lange ophold på herberger. Derved får kommunerne større økonomisk incitament til at tilbyde borgere en ordentlig indsats gennem bolig med bostøtte eller et midlertidig § 107-botilbud frem for de langvarige ophold på herberger, som vi ser nu.
- Der indføres en ny bostøtteparagraf i serviceloven, der skal understøtte øget brug af de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen. Bostøtteparagraffen er underlagt den nye refusionsordning.
- Der indføres et krav om, at kommuner skal udarbejde handleplaner for alle borgere på herberger.
- Der gives mulighed for kommunal udskrivningskompetence fra herbergerne, såfremt kommunerne kan stille med en egnet bolig og social støtte i stedet. I forlængelse heraf vil regeringen sørge for bedre klageadgang for mennesker i hjemløshed.
- Der gennemføres en analyse af, hvordan vi fremadrettet - og i takt med at flere kommer i egen bolig - sikrer, at der i fremtiden også er det rette antal herbergspladser til de borgere, der akut har brug for ophold og støtte.

En ny vej ud af hjemløshed – udbredelse af Housing First

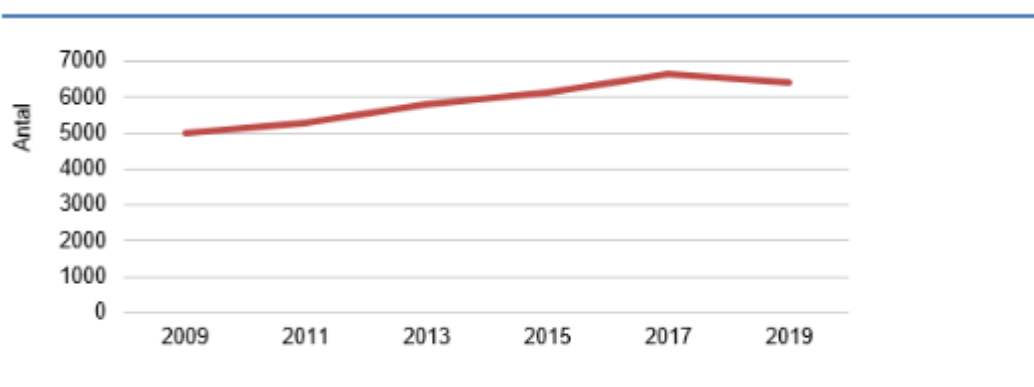
Det er centralt, at der lokalt arbejdes med de metoder, som, vi ved, virker. Efter ti år med Housing First i Danmark er metoden langt fra udbredt til alle kommuner og hjemløse. En rapport fra Socialstyrelsen fra 2021 viser, at kun otte procent af de hjemløse bliver tilbudt en Housing First-indsats.

Housing First-tilgangen betyder, at hjemløse hurtigt bliver tilbudt egen bolig samtidig med, at de får den rette bostøtte. Metoden har vist sig at være så effektiv, at 8-9 ud af 10 hjemløse, der får hjælp efter metoden, bliver hjulpet ud af hjemløshed.¹

Derfor skal vi sikre en mere ensartet og vidensbaseret indsats mod hjemløshed i kommunerne baseret på Housing First-tilgangen, ligesom de rette værktøjer skal være til rådighed for kommunerne.

Regeringen foreslår:

- Der etableres et nationalt partnerskab på hjemløseområdet på tværs af stat, regioner, kommuner, fonde, NGO'er og boligorganisationer. Det nationale partnerskab skal følge udviklingen på hjemløseområdet, implementeringen af Housing First-tilgangen samt følge målsætningen om, at der skal være markant færre borgere i hjemløshed i Danmark, herunder afskaffelse af langvarig hjemløshed.
- Indsatsen i kommunerne styrkes gennem en taskforce på hjemløseområdet. Taskforcen skal tilbyde længerevarende analyse- og udviklingsforløb til kommunerne samt systematiske rådgivningsforløb til kommuner og herberger.
- Civilsamfundet understøttes gennem investering i organisationernes fremtidige rolle og tilbud, som i samarbejde med kommunerne skal bidrage til, at flere borgere får egen bolig med udgangspunkt i Housing First-tilgangen.

Udviklingen i antallet af hjemløse borgere registreret ved kortlægningerne fra 2009 til 2019.

Kilde: VIVE's hjemløsetælling fra 2019.

¹ Rambøll, SFI (2013): Hjemløsestrategien. Afsluttende rapport

Øvrige initiativer i indsatsen mod hjemløshed

I de seneste to aftaler om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2020-2023 og 2021-2024 er det aftalt at afsætte en ramme til hjemløse, som skal forhandles i forbindelse med forhandlingerne om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2022-2025.

Regeringen foreslår, at den allerede afsatte ramme øges og forlænges til 2025, så der samlet udmøntes i alt 134,6 mio. kr. i årene 2022-2025. Rammen skal ud over en task force, et nationalt partnerskab, investeringer i civilsamfundet og en analyse af herbergerne blandt andet gå til særlige indsatser for unge, til hjemløse borgere, som udskrives fra hospitaler, samt til ny viden om udsatte grønlandere.

Fakta om unge hjemløse

- Ved kortlægningen af hjemløshed i Danmark blev der i 2019 registreret 1.023 hjemløse unge mellem 18 og 24 år og 905 hjemløse borgere mellem 25 og 29 år personer. Det vil sige, at ca. 2.000 borgere ud af ca. 6.500 hjemløse er unge. En analyse fra VIVE viser, at hver tiende ung, der har været anbragt i barndommen, bliver registreret i hjemløshed, når de er mellem 18 og 24 år. Samlet set er det cirka hver tredje af de unge i hjemløshed, der har haft en anbringelse i barndommen, og desuden er der også en del, der har fået forebyggende foranstaltninger (VIVE, 2020).

Fakta om omsorgscentre

- I København ligger et omsorgscenter, Eirsgaard, som er henvendt til hjemløse voksne, som bliver udskrevet fra hospitaler, men som endnu ikke er helt raske efter afsluttet hospitalsbehandling.
På omsorgscenteret sørger plejepersonalet for ro og pleje i op til to uger, mens borgeren bliver helt rask. Det gælder eksempelvis hjælp til sårpleje, medicinbehandling, ambulante opfølgning og antibiotikakur. Husets team af frivillige er der til at yde omsorg, samtale og give sundhedsfaglig vejledning. Gennem opholdet på centret får man en seng, aflåst skabsplads og adgang til bade- og toiletfaciliteter. Eirsgaard omsorgscenter er etableret af Røde Kors i samarbejde med Region Hovedstaden.

Fakta om grønlandske hjemløse i Danmark

- 8 pct. af hjemløse i Danmark har grønlandsk baggrund. Det betyder, at cirka 400 hjemløse har grønlandsk baggrund i Danmark. I Aalborg har næsten en tredjedel af alle hjemløse grønlandsk baggrund.

Regeringen foreslår:

- At der afsættes midler til at udvikle ICM-støtte til unge mellem 17- 25 år i hjemløshed og unge i risiko for hjemløshed.
- At der afsættes midler til en ansøgningspulje, så regionerne i samarbejde med kommuner og NGO'er kan etablere omsorgspladser til mennesker, som udskrives og har behov for sundhedsfaglig og socialfaglig støtte efter indlæggelse.
- Desuden foreslås en national undersøgelse af levevilkårene for socialt udsatte grønlændere i Danmark med det formål at tilvejebringe aktuel viden og data om forholdene for samt de tilbud, som socialt udsatte grønlændere modtager.
- En række øvrige tiltag i form af fortsættelse af forsøg med borgerstyrede budgetter til socialt udsatte borgere (aftalen for 2021-2024), styrket rådgivning om retssikkerhed hos landsdækkende hjemløseorganisationer, understøttelse af fællesskaber for tidligere hjemløse borgere i overgangen til egen bolig via væresteder og boligsocialt arbejde samt midlertidig støtte til kapacitetstilpasning på natcaféer.

